

Aan de gemeenteraad

Op 20 december 2024 stelde A.J.A. Maassen (D66) ons schriftelijke vragen over Gevolgen strenger naleven Wet DBA.

Inleidend wordt gesteld:

Vanaf 1 januari zal de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) strenger gehandhaafd worden door de Belastingdienst. Dit betekent dat er strenger gecontroleerd wordt op schijnzelfstandigheid. Organisaties die niet volgens de regels zzp'ers inhuren lopen risico's op boetes en het alsnog moeten afdragen van sociale premies en belastingen. De verwachting is dat bedrijven strenger worden bij het inhuren van externe krachten. De fractie van D66 Rotterdam maakt zich zorgen over de gevolgen voor de zzp'ers en de arbeidsmarkt in onze stad, waardoor wij graag de volgende vragen willen stellen.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Is het college bekend met de strengere handhaving van de Wet DBA?

Antwoord:

Ja, het college is bekend met de strengere handhaving van de Wet DBA.

Vraag 2:

Welke acties zijn sinds de kennisneming daarvan ondernomen om bedrijven, ondernemers en zzp'ers voor te bereiden en in te lichten over de gevolgen hiervan?

Antwoord:

Het college heeft geen aanvullende acties ondernomen. Bij lopende contacten worden arbeidsmarktpartners vanzelfsprekend geattendeerd op de aanscherping van de handhaving op schijnconstructies. De rijksoverheid informeert bedrijven, ondernemers en zzp'ers over landelijk beleid.

De verantwoordelijkheid om de wet actief bekend te maken ligt bij de Belastingdienst, die de wet uitvoert, en de Kamer van Koophandel (KvK), die ondernemers ondersteunt bij de uitvoering van deze wet. Zo is op 1 oktober 2024 de website www.hetjuistecontract.nl gelanceerd met informatie over de wet- en regelgeving en een keuzehulp voor opdrachtgevers en opdrachtnemers om samen de juiste contractvorm te kunnen kiezen. Op de site van de KvK is uitgebreide informatie te vinden over de Wet DBA (zie [Wet DBA: voorkom schijnzelfstandigheid | KvK](#)). Ook, sociale partners, intermediairs en adviesbureaus stellen veel informatie beschikbaar.

Ondernemers kunnen met al hun vragen terecht bij de Ondernemersbalie voor passend advies. Veel informatie is ook te vinden op Ondernemen010.nl, de gemeentelijke website voor ondernemend Rotterdam. De Ondernemersbalie heeft, gedurende de tijd dat de Wet DBA van kracht is, altijd geadviseerd, en blijft dit doen, dat zzp'ers minimaal drie opdrachtgevers moeten hebben om te voldoen aan de eisen van de wet en schijnzelfstandigheid te voorkomen. Voor vragen en zorgen over geldzaken helpt het Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ) ondernemers.

Vraag 3:

In welke mate verwacht het college een grotere vraag naar ondersteuning van zzp'ers, zoals via de bijstand voor zelfstandigen?

Antwoord:

Het is geen automatisme dat die zzp'ers hun werk kwijtraken en terug moeten vallen op de bijstand of de regelingen zoals die worden uitgevoerd door het Regionaal Bureau Zelfstandigen. De betreffende zzp'ers kunnen gaan werken in loondienst of bijvoorbeeld via payroll en uitzendconstructies. In die zin kan de aanscherping zelfs positieve gevolgen hebben voor mensen, die als gevolg van de flexibilisering van de arbeidsmarkt, in een kwetsbare positie zitten.

Inleidend wordt gesteld:

Niet alle zzp'ers zijn bereid om bij een bedrijf, instelling of organisatie in loondienst te gaan. Met de toch al zo krappe arbeidsmarkt, belooft het strenger naleven van de Wet DBA niet veel goeds voor werkgevers die al moeite hebben met het werven van personeel.

Vraag 4:

Kan het college een inschatting maken van de gevolgen van het strenger naleven van de Wet DBA voor de Rotterdamse arbeidsmarkt?

Antwoord:

Het college houdt alle ontwikkelingen die impact kunnen hebben op de Rotterdamse arbeidsmarkt nauwlettend in de gaten, zo ook deze. Het zogeheten 'handavingsmoratorium' is per 1 januari 2025 vervallen. De gevolgen van deze aanscherping zijn derhalve nog lastig in te schatten. Daar komt bij dat het jaar 2025 geldt als een overgangperiode. Werkgevers en werkenden krijgen nog geen vergrijpboete als zij kunnen bewijzen dat zij stappen zetten tegen schijnzelfstandigheid. De Belastingdienst geeft gedurende een jaar een aanwijzing (waarschuwing) voordat ze boetes uitdelen. Dit alles valt binnen de brede herziening van het stelsel van arbeidsverhoudingen. Het streven is dat het wetsvoorstel Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties en Rechtsvermoeden (VBAR) 1 januari 2026 in werking treedt.

Overigens blijkt uit de Zzp-monitor van de Kamer van Koophandel dat het aantal zzp'ers onder aan de streep nog wel groeit, maar minder hard dan een jaar eerder. De verwachting is dat een belangrijk deel van de stoppers over gaat naar loondienst of uitzendwerk.

Inleidend wordt gesteld:

In de zorgsector zijn relatief veel zzp'ers actief. Zorgvisie.nl heeft op 11 december 2024 een artikel gepubliceerd over een onderzoek van de KPMG over de mogelijke gevolgen van het strenger handhaven van de Wet DBA voor de zorgsector¹. Hierover de volgende vragen.

Vraag 5:

Wat is de reactie van het college op het bericht op Zorgvisie.nl van 11 december 2024, genaamd: 'KPMG: Elke Zorgorganisatie met veel zzp'ers komt in de rode cijfers'?

Antwoord:

Het college is zich ervan bewust dat personeelskosten een zeer bepalende factor zijn in de bedrijfsvoering van zorgorganisaties en dat de aanscherping ook budgettaire consequenties kan hebben. Zorgorganisaties zijn echter al langer aan de slag om te komen tot een beheersbare balans tussen vast en flexibel personeel. In de zorg wordt deze schil Personeel Niet In Loondienst (PNIL) genoemd. Deze omvat met bijvoorbeeld ook uitzenden en detacheringskrachten, meer dan zzp'ers. Uitgangspunt daarbij is dat het werken binnen de zorg aantrekkelijk moet zijn.

Landelijk gezien was het aandeel zzp'ers in zorg & welzijn (exclusief kinderopvang) over 2023 gemiddeld 9% van het totaal aantal werkenden (bron AZW info). De inschatting is dat de impact op specialistische functies het grootst is omdat deze bovenmatig ingevuld worden via PNIL. Na een sterke toename de afgelopen jaren, groeit het aantal nieuwe zelfstandigen in de zorg minder hard dan voorheen, stelt kennisplatform Onderneming.nl op basis van KvK-cijfers. Ook neemt het aantal stoppende zorg-zzp'ers toe. Het platform ZZZ Nederland schat in dat zzp'ers die stoppen, steeds vaker in loondienst gaan.

Met andere woorden, er vinden diverse bijstellingen plaats om de conclusie van KPMG geen realiteit te laten worden. De gemeente Rotterdam ondersteunt de zorgsector met arbeidsmarktexpertise en werkt samen voor instroom van nieuwe medewerkers via leerwerkprojecten gericht op betaald werk in loondienst (zie ook het antwoord bij vraag 8).

Vraag 6:

Kan het college een beeld schetsen van welke Rotterdamse zorginstellingen risico's lopen om in de rode cijfers terecht te komen door de Wet DBA?

Antwoord:

Nee, het college heeft geen inzage in bedrijfsvoering van de individuele zorgorganisaties en de arbeidsrelaties waar zij als werkgevers verantwoordelijk voor zijn. De handhaving op schijnzelfstandigheid raakt de gehele zorgsector. Daar waar het de continuïteit van gemeentelijke zorg en/of de publieke gezondheid betreft, wordt in voorkomende gevallen door de contractmanagers van de gemeente het gesprek aangegaan als daar aanleiding toe is. Zie hiertoe ook het antwoord op vraag 12.

¹ <https://www.zorgvisie.nl/kpmg-elke-zorgorganisatie-komt-in-de-rode-cijfers-door-zzp-wet/#!>

Vraag 7:

In hoeverre bestaat een risico dat zorg niet geleverd kan worden door het strenger handhaven van de Wet DBA?

Antwoord:

Navraag bij de sector leert dat betrokken partijen zich bewust zijn van de risico's. Het jaar 2025 wordt gebruikt voor verder afbouwen de inzet van (schijn)zelfstandigen. De kanttekening is dat dit "verbouwen met de winkel open" is. Er zijn echter geen signalen dat zorg in Rijnmond nu of op termijn niet geleverd kan worden als gevolg van het strenger handhaven van de Wet DBA.

Ook minister Agema heeft op 16 oktober 2024 de Kamer laten weten dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat zorg-zzp'ers door handhaving van de Belastingdienst op grote schaal de zorg zullen verlaten. Ze baseerde zich daarbij op gevoerde enquêtes.

In het algemeen spannen zorgwerkgevers zich in om continuïteit van zorg te borgen, onder ander door het verder vormgeven van aantrekkelijk werkgeverschap. Daarbij staan leiderschap, maatwerk, juiste balans tussen privé en werk, zeggenschap en autonomie centraal. Met zowel werknemers als zzp'ers en potentiële medewerkers worden gesprekken gevoerd over passende arbeidsrelaties. Ook kijken zorgorganisaties kritisch naar de eigen zorgverlening, inclusief vermindering administratieve lasten en toepassing van innovatieve werkwijzen, de inzet van mantelzorg en taakdifferentiatie.

Vraag 8:

Welke maatregelen is het college van plan te nemen om zorginstellingen en andere organisaties te ondersteunen bij de overgang van inhuur van zzp'ers naar meer werknemers in loondienst?

Antwoord:

Het college is als opdrachtgever verantwoordelijk voor gemeentelijke inkoop van Wmo-voorzieningen, Jeugdhulp en wijkzorg. Individuele zorginstellingen zijn verantwoordelijk voor passende invulling van de personeelscapaciteit om de kwaliteit van zorg te borgen. De gemeente Rotterdam ondersteunt de zorgsector met arbeidsmarktexpertise en werkt samen voor instroom van nieuwe medewerkers via leerwerkprojecten gericht op betaald werk in loondienst.

De koepelorganisatie van werkgevers en onderwijsinstellingen in de zorg, de Rotterdamse Zorg organiseert diverse activiteiten om de aangesloten organisaties te ondersteunen op het genoemde vraagstuk. Zo zijn er netwerken waar managers, juristen en HR-professionals van de aangesloten zorgorganisaties periodiek ervaringen en expertise delen. Verder hebben Rijnmondse ziekenhuizen 'WorkFlow' ontwikkeld. Dit betreft een alternatieve arbeidsmarktpropositie die de zekerheid van een loondienstverband gecombineerd met flexibiliteit. Medewerkers vullen zelf diensten in via een digitaal platform. En onlangs is een traineeship gestart waarin startende zorgprofessionals gedurende twee jaar in vier verschillende zorgbranches kunnen werken alvorens een definitieve keuze te maken.

Verder wordt gesteld:

Uit onderzoek van KPMG blijkt dat de financiële druk op zorginstellingen toeneemt door de extra kosten van personeel via uitzendbureaus. Regionale samenwerking wordt als een mogelijke oplossing gegeven. Gezamenlijk wordt een regionale flexibele schil opgezet waarin de zorgprofessionals (deels) in loondienst komen.

Vanuit deze regionale flexibele schil kunnen ze bij zorginstellingen worden ingezet, met optimale keuzevrijheid en flexibiliteit².

Vraag 9:

In hoeverre heeft het college de ontwikkelingen met betrekking tot de Wet DBA besproken met gemeenten en andere partners in de regio? Ziet het college dit ook als mogelijke oplossing?

Antwoord:

Gelet op de intensieve aandacht die arbeidsmarktpartners, media en landelijke overheden aan dit onderwerp schenken, acht het college de meerwaarde van aanvullende acties en/of gesprekken, anders dan genoemd bij het antwoord op vraag 8, zeer beperkt. Met contractpartners wordt de financiële stabiliteit in de reguliere relatiegesprekken besproken indien daar aanleiding toe is. Zie ook de antwoorden op de vragen 11 en 12.

Vraag 10:

Welke andere stappen is het college bereid te zetten om te zorgen dat het zorgaanbod in Rotterdam kwalitatief en kwantitatief gewaarborgd blijft?

Antwoord:

Het college heeft bij de aanbesteding voor jeugdhulp en Wmo eisen gesteld aan de kwaliteit en continuïteit en houdt de aanbieders hier ook aan. Het college biedt passende tarieven aan de aanbieders, waarin rekening is gehouden met onder andere productiviteit/ziekteverzuim, extra kosten voor personeel niet in loondienst en een algemene risico-opslag. Het college laat het initiatief voor onderlinge samenwerking op de invulling van het personeelsbeleid bij de zorgaanbieders, die immers de verantwoordelijke werkgevers of opdrachtgevers zijn en die per sector hun eigen lokale en regionale samenwerkingsverbanden hebben.

Wel ondersteunt de gemeente Rotterdam, zoals bij het antwoord op vraag 8 al gemeld, de zorgsector met arbeidsmarktexpertise en werkt ze samen voor instroom van nieuwe medewerkers via leerwerkprojecten gericht op betaald werk in loondienst.

Verder wordt gesteld:

De zorgdirecteur van KPMG Jeroen Niehuis waarschuwt voor onderschatting van de financiële gevolgen van de Wet DBA, terwijl er wel risico bestaat op faillissementen in de zorg.

Vraag 11:

In hoeverre kan en wil het college een bewustwordingsrol innemen, zodat de gevolgen van de wet door zo weinig mogelijk organisaties onderschat wordt?

Antwoord:

Dit zien we niet als een specifieke rol voor het college. In onze reguliere contacten met zorgorganisaties kunnen en zullen wij wel wijzen op deze ontwikkeling en de mogelijke gevolgen hiervan. Andere actoren hebben hierin een verantwoordelijkheid (denk aan de rijksoverheid, de belastingdienst, Kamer van Koophandel (KvK) en sociale partners).

² <https://kpmg.com/nl/nl/home/insights/2024/12/zorginstellingen-lopen-grote-financiele-risicos-door-handhaving-wet-dba.html>

Vraag 12:

Op welke manier bereidt de gemeente zich voor op mogelijke faillissementen binnen de zorg?

Antwoord:

De gemeente gaat in de reguliere contacten met de gecontracteerde zorginstellingen regelmatig na of er signalen zijn dat de financiële gezondheid, de continuïteit of de kwaliteit onder druk zouden staan. Als dat het geval is, wordt hierop geacteerd. We hebben helaas met enige regelmaat te maken gehad met faillissementen of het anderszins stoppen met de activiteiten van zorgaanbieders. Tot op heden hebben we dit in overleg met onze gecontracteerde partijen in goed overleg kunnen oplossen, waarbij de continuïteit niet onder druk is komen te staan.

Verder wordt gesteld:

Veel zorginstellingen in Rotterdam werken samen met lokale partners en buurtinitiatieven om laagdrempelige zorg en ondersteuning te bieden.

Vraag 13:

Hoe beoordeelt het college de mogelijke gevolgen van de Wet DBA bij zorginstellingen voor deze samenwerkingen, en welke stappen worden genomen om te voorkomen dat deze initiatieven onder druk komen te staan?

Antwoord:

Tot nu toe heeft het college geen signalen gekregen dat deze samenwerking specifiek onder druk komt te staan. De personele krapte in de zorg is al jarenlang een feit, en heeft blijkbaar tot op heden de door u genoemde samenwerking niet in de weg gestaan. Vanuit de houdbaarheid en toekomstbestendigheid van de zorg acht het college het noodzakelijk, zoals u wellicht bekend is vanuit de Bestuursopdracht Zorg, dat de zorg meer in samenwerking met wijkinitiatieven en inwoners wordt georganiseerd. Wij zullen daarom wel alert zijn op signalen dat buurtinitiatieven hierdoor extra geraakt zouden worden.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten